

ŠTÁTNÁ OPERA

Štátna opera je štátnou príspevkovou organizáciou
v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva kultúry SR.

SUFLE

február 2024

divadelná
sezóna
2023/24

G. Verdi: LA TRAVIATA (foto: J. Lomnický)

program program program

1. štvrtok
18.30

Dana Dinková – Branislav Kostka: ÉDITH PIAF

Choreografia a réžia: Dana Dinková, hudba: šansóny Édith Piaf s kompozíciou Branislava Kostku
Účinkujú: Mariana Mackurová, Veronika Szabová, Lukáš Cenek, Tomáš Laci, Alex Mihai Dobre,
členovia baletného súboru a ďalší
Hudobno-dramatické a tanečné dielo o živote svetoznámej speváčky.

10,- €
Zľavnené vstupné:
8,- €
Permanentka A, D

2. piatok
18.30

Dana Dinková – Branislav Kostka: ÉDITH PIAF

Choreografia a réžia: Dana Dinková, hudba: šansóny Édith Piaf s kompozíciou Branislava Kostku
Účinkujú: Mariana Mackurová, Nina Ilievová, Lukáš Cenek, Tomáš Laci, Alex Mihai Dobre,
členovia baletného súboru a ďalší
Hudobno-dramatické a tanečné dielo o živote svetoznámej speváčky.

10,- €
Zľavnené vstupné:
8,- €
Permanentka A, D

6. utorok
18.30

Emmerich Kálmán: GRÓFKA MARICA

Dirigent: Igor Bulla, réžia: Tomáš Pilař
V hlavných úlohách: Helena Becse Szabó, Dušan Šimo, Oľga Bezačinská, Anton Baculík
Komická opereta plná milostných zápletiiek a dejových zvrátov sprevádzaných obľúbenými melódiami.

12,- €
Zľavnené vstupné:
10,- €
Permanentka A, D

E. Kálmán: GRÓFKA MARICA (foto: J. Lomnický)

8.

štvrtok
18.30**Pietro Mascagni: SEDLIACKA ČEŠŤ**

Dirigent: Igor Bulla, réžia: Zuzana Fischerová

Účinkujú: Jolana Fogašová, Paolo Lardizzone, Zoltán Vongrey, Carmen Štroffek Ferenceiová, Eva Lucká a ďalší

Ruggero Leoncavallo: KOMEDIANTI

Dirigent: Igor Bulla, réžia: Zuzana Fischerová

Účinkujú: Paolo Lardizzone, Michaela Kušteková, Šimon Svítok, Marek Pobuda, Peter Račko a ďalší
Operný dvojtitul – dva realisticky stvárnené príbehy o láske, vine a treste.

12,- €

Zľavnené vstupné:

8,- €

Permanentka A, D

10.

sobota
17.00**Giuseppe Verdi: LA TRAVIATA**

Dirigent: Ján Procházka, réžia: Dana Dinková

V hlavných úlohách: Mariana Sajko, Dušan Šimo, Zoltán Vongrey

*Opera na námiet svetoznámeho románu A. Dumasa Dáma s kaméliami.**Venované životnému jubileu sólistu Štátnej opery Zoltána Vongreya.*

12,- €

Zľavnené vstupné:

8,- €

Permanentka A, D

14.

streda
18.00**JAPONSKO, NAŠA SRDCOVKA**

Účinkujú: Oľga Hromadová, Katarína Procházková, Šimon Svítok, Dušan Šimo, Peter Račko,

Klavírny sprievod: Martina Svitková

*Komorné podujatie na tému slovensko-japonskej spolupráce s ukážkami japonských piesní.**Prostredníctvom rozprávania i živých speváckych vystúpení sa predstavia protagonisti japonských turné.*

Bohéma klub Štátnej opery

7,- €

Permanentka A, D

23.

I. premiéra:
piatok
18.30**Georges Bizet: CARMEN**

Dirigent: Igor Bulla, réžia: Dana Dinková

Účinkujú: Michaela Šebestová / Monika Fabianová, Jakub Pustina / Diego Godoy,

Michaela Kušteková / Réka Kristóf, Roman Krško / Filip Tůma, Katarína Procházková / Mária Tajtáková,

Judita Anđelová / Carmen Štroffek Ferenceiová, Peter Račko / Andrej Vancel, Dušan Šimo / Tomáš Dedič a ďalší

Slávna operná dráma o nespútanej láske, vášni a túžbe po slobode.

20,- €

Permanentka A, D

24.

II. premiéra:
sobota
18.30

27.

utorok
18.00**Michael Stewart – Jerry Herman: HELLO, DOLLY!**

Dirigent: Igor Bulla, réžia: Dana Dinková

V hlavných úlohách: Oľga Hromadová, Šimon Svítok, Peter Račko, Peter Svetlík, Katarína Procházková,

Oľga Bezačinská, Mária Knoppová

Klasický muzikál v 2 dejstvách o podnikavej vdove.

7,- €

Permanentka A, D

M. Stewart – J. Herman:
HELLO, DOLLY!
(foto: Z. Hanout)

zájazdy

1. 2. SLÁVNE OPERNÉ ZBORY
2. 2. SLÁVNE OPERNÉ ZBORY
29. 2. X. Montsalvatge: KOCÚR V ČIŽMÁCH

Žilina, Štátny komorný orchester Žilina
Žilina, Štátny komorný orchester Žilina
Ružomberok, KD Andreja Hlinku

program
na
marec
2024

2. 3. X. Montsalvatge: KOCÚR V ČIŽMÁCH (o 17.00)
5. 3. A. Dvořák: RUSALKA
7. 3. J. Móry: SLEČNA VDOVA
9. 3. J. Pauer: FERDO MRAVEC (o 17.00)
11. 3. J. Pauer: FERDO MRAVEC (o 10.30)
12. 3. J. Pauer: FERDO MRAVEC (o 10.30)
13. 3. J. Móry: SLEČNA VDOVA (zájazd do Ružomberka)

16. 3. W. A. Mozart: ČAROVNÁ FLAUTA (o 17.00)
18. 3. W. A. Mozart: ČAROVNÁ FLAUTA (o 10.30)
20. 3. D. Dinková: NEMÉ TVÁRE / VÝKRIKY DO TICHÁ (o 10.00)
23. 3. VEL'KONOČNÝ KONCERT: Messa di Gloria (o 19.30)
27. 3. G. Donizetti: FAVORITKA – DERNIÉRA!

Zmena programu vyhradená!

PREDPREDAJ VSTUPENIEK:

Rezervácia: Tel.: 048 / 245 71 23, - 24, - 25, mobil: + 421 907 808 871, + 421 918 971 465, + 421 915 604 926, e-mail: rezervacie@stateopera.sk

Pokladnica Štátnej opery: Tel.: 048 / 245 71 20, mobil: + 421 908 324 163, Po, St: 13.00 - 16.00 h, Ut, Št: 13.00 - 17.00 h, Pia: 12.00 - 15.00 h
a 45 min. pred začiatkom predstavenia.

Ďalšie informácie nájdete na internetovej stránke Štátnej opery: **www.stateopera.sk**

Štátna opera, Národná 11, 974 73 Banská Bystrica

Vedúca marketingu: Mgr. Dana Kocianová, tel.: 048 / 245 71 21, e-mail: marketing@stateopera.sk

Požičovňa divadelných a detských rozprávkových kostýmov: Po - Pia: 13.00 - 15.00. Tel.: 048 / 245 22 57 (p. Acsová)

Dielne Štátnej opery, Jegorovova 20, Banská Bystrica

Suflér - informačný bulletin Štátnej opery v Banskej Bystrici, č. 6. - 2023/2024. Vychádza mesačne. KURT 2/98.

Redakčne pripravili: Mgr. Alžbeta Lukáčová PhD., Mgr. Katarína Vollmannová. Grafická úprava: Peter Mráz.

Tlač:

Úvodník

Príbeh Carmen je odborníkmi aj verejnosťou považovaný za jeden z najautentickejších ľudských príbehov. Keď sa povie *Carmen*, znalci literatúry si pravdepodobne vybaví francúzsku novelu Prospera Mériméeho. Tí, ktorí holdujú divadlu, zase baletné alebo činoherné predstavenia, priaznivci kinematografie si spomenú na filmové spracovanie. Väčšinu z nás však na prvom mieste napadne preslávená opera Georgesa Bizeta. Práve on *Carmen* vtlčil pečať nesmrteľnosti. Podmanivá hudba, ktorú vytvoril, žije vlastným životom a obraz krásnej Cigánky energicky spievajúcej *Habanéru* ostane navždy reprezentovať dielo, ktoré významne presiahlo hranice svojho žánra.

V čom však spočíva schopnosť *Carmen* podmaniť si masy? Prečo v Paríži pri premiére v roku 1875 dielo prepadlo? Je možné, že divákov pohoršoval výber nemorálnej hlavnej predstaviteľky z nižších spoločenských vrstiev, navyše Rómky. To musel byť škandál! Dnes sme vo vnímaní a snád' aj tolerovaní inakosti zrejme ďalej v zmysle pozitívneho vývoja. Vyhraté však nemáme. Elitárstvo a neschopnosť vnímať inakosť bez pocitov ohrozenia sú stále pomerne aktuálnymi problémami.

Prosper Mérimée, rovnako, ako Bizet a jeho libretisti, uvažovali správne, hľadali dráždivý námet – taký, ktorý bude plnokrvný. Nie štylizovaný námet heroíny, s ktorou sa nikto nevie stotožniť. Príslušnosť Carmen k rómskemu etniku nebola zvolená náhodne. Romantickí spisovatelia boli ohromení týmto ľudom a jeho absolútnou potrebou slobody a nezávislosti. Fascinovala ich aj odlišná hierarchia hodnôt, temperament či skutočnosť, že vedome ignorovali alebo prekračovali dobové zvyklosti. Rovnako ako romantickí rozorvanci, boli obvykle Rómovia na okraji spoločnosti a vďaka svojmu fyzickému vzhľadu sa, naviac, na prvý pohľad líšili od okolia.

Obsah Mériméovej novely by sa dal zhrnúť do jednej dlhšej vety. Počestný vojak sa zamiluje do divokej a slobodomyselnej Cigánky a necháva sa svojou vášnivou láskou doviesť až na samý okraj spoločnosti a ľudského bytia. Príbeh umocnený sugestívnou hudbou útočí na city. Necháva nás balansovať na hrane morálky, rozhodovať sa za hrdinov príbehu. *Carmen* je totiž i príbeh o sympatiách a antipatiách: nabáda nás chápať zvodnosť Cigánky, priťahuje nás jej nekompromisná animálnosť a životaschopnosť, no zároveň vyvoláva odpor, lebo svojím konaním vedome ubližuje. To sa dá povedať aj o ďalších postavách príbehu. Ich konanie nám ukazuje, že svet nie je čiernobiely i to, že svoje životy žijeme v kontexte – v konkrétnej rodine, v konkrétnej spoločnosti, v konkrétnom čase. Tieto kontexty dávajú rámec tomu, ako bude naše správanie posudzované popri tom, čo nám hovorí svedomie.

Carmen má množstvo parafráz na situácie našich súčasných životov. Preto nachádzame aj množstvo umeleckých parafráz tohto príbehu, ktoré prestupujú naprieč všetkými druhmi umenia. Potvrdzujú, že je skutočne významným kultúrnym fenoménom.

Opera *Carmen* na javisku Štátnej opery vo februári v podobe novej inscenácie štartuje svoj nový život. Verím, že si k nám nájdete cestu a prežijete ho spolu s nami.

Dovidenia v divadle!

Alžbeta Lukáčová, dramaturgička

Pripravujeme

Georges Bizet: CARMEN

Opera v 4 dejstvách

I. PREMIÉRA: 23. 2. 2024 o 18.30 h

II. PREMIÉRA: 24. 2. 2024 o 18.30 h

Dana Dinková, režisérka

Carmen je vrcholné dielo Georgesa Bizeta, pokladá sa za francúzsku národnú operu, podobne ako *Aida* za taliansku. Skladateľ sa pri jej komponovaní inšpiroval rovnomenným románom Prospera Mériméeho. Stvárnil príbeh lásky a smrti, s ktorými sú vždy späté vrcholné drámy. Premiéra sa konala v roku v 1875 v slávnej Opéra-Comique v Paríži. Pôvodné dielo obsahovalo hovorené dialógy charakteristické pre žánr komickej opery. Premiéra sa neskončila slávne, kritika poukazovala na nemorálnosť a násilie, ale aj na netradičný hudobný jazyk. Publikum však najviac šokovala neslušnosť a nezávislosť hlavnej hrdinky, rovnako rozpor medzi žánrom diela komickej opery a jej dramatickým obsahom. Až po Bizetovej smrti (zomrel tri mesiace po premiére) zožala oslnivý úspech.

Všetky tieto informácie, ale najmä fakt, že Bizet sa, tak isto ako Verdi, rád zúčastňoval na režijných skúškach (záležalo im totiž na každej myšlienke, ktorú vniesli do diela), ma prinútili dlhšie uvažovať nad tým, akú režijnú koncepciu zvoliť. Kládla som si otázku, či urobiť posun do súčasnosti a ísť cestou modernejšieho, aktuálnejšieho prístupu alebo sa viacej držať pôvodnej dobovej koncepcie príbehu odohrávajúceho sa v roku 1820. Princíp posunu do súčasnosti bol už použitý na mnohých javiskách a zdal sa mi, paradoxne, stereotypný. Navyše, nakoľko som sama autorkou niekoľkých diel, prechovávam k pôvodnému tvorivému zámeru autorov hlboký rešpekt. Zamýšľam sa nad tým, ako by asi oni vnímali naše postupy a zásahy do ich hudby či libreta, a to i napriek tomu, že niektoré moderné verzie sú naozaj skvelé. Výnimočné sú však len vtedy, keď prinesú niečo nové, iný pohľad, inovatívne výtvarné technológie. Ak im v tomto smere chýba originalita, istá umelecká virtuozita, umnejšie sa mi vidí dať prednosť pôvodine so všetkým, čo má mať, vrátane historického odkazu, ktorý vždy, po mnohých desaťročiach, ba i storočiach, veľa napovie aj dnešným generáciám.

Tak nejako je to i s operou *Carmen* – príbeh jej hrdinky nemožno v nijakom prípade chápať len v historickom kontexte. Je to predovšetkým príbeh ženy túžiacej po slobode, príbeh *femme fatale*. Opera už pri svojom vzniku narúšala všetky dramaturgické konvencie, do popredia postavila archetyp slobodnej, nezávislej ženy, ktorá išla proti tradičným kódexom operných postáv. Pravdou je, že obraz rómskej hrdinky, ktorý šokoval publikum 19. storočia, sa v súčasnosti z hľadiska stvárnenia oveľa ľahšie a prirodzenejšie prenáša do dnešných dní.

Verím, že našou koncepciou opery *Carmen* sa podarí nájsť zlatú strednú cestu s odkazom pre súčasnosť – a to v harmónii s krásnou Bizetovou hudbou ozdobenou farebnosťou malebných folklórnych prvkov, ľudových tancov a piesní. Tie sú plné impulzov a zápalu, ako aj kontrastu medzi cigánskymi motívmi a dramatickým tlakom akcie. Aj preto sme s výtvarníčkou scény Luciou Šedivou zvolili skôr súčasný výklad – veľkú kubistickú stenu v tvare býka. Svojou čistotou a jednoduchosťou umocní farebné kostýmy Ľudmily Várossovej, ktoré sa nesú v úplnom hudobnom súzvuku s koloritom flamenca.

Lucia Šedivá, scénografka

Carmen je príbeh energie, lásky a túžby po slobode – to sú fenomény veľmi aktuálne aj pre dnešnú dobu. Preto som zvolila modernejší nádych scénografie. Jej základným pilierom je objekt: kubistický tvar býka zachytený v určitom pohybe, ktorého čistota a symbolický rozmer dáva priestor vyniknúť pestrej kostýmovej výprave. Na jednotlivých častiach tvaru býka sa vždy objaví nový kontrastný povrch, materiál, ktorý podporuje aktuálny obraz či scénu. Každá štruktúra tak dopomáha divákovi porozumieť obsahu a zároveň vcítiť sa do jednotlivých priestorov a nálad.

Michaela Šebestová, predstaviteľka Carmen

Carmen je prenádherné dielo, ktoré je veľkou výzvou pre každú mezzosopranistku. Platí to i pre mňa – o to viac, že ide o moju prvú možnosť stvárať túto osudovú ženu. Veľmi sa teším zo skúšobného procesu, ktorý je inšpiratívny, či už z hľadiska hereckých, alebo tanečných akcií. Premiéra v úlohe *Carmen* teda bude mojim debutom, aj keď v tejto opere som už účinkovala. Išlo o postavu Mercedes v produkcii Slovenského národného divadla, do ktorej som bola obsadená v roku 2011. Je skvelé, že mi taká nádherná opemá postava pribudne do mojej speváckej zbierky a verím, že sa stane jednou z mojich profilových postáv. Milí diváci, budem vďačná,

ak nás pocítite svojou návštevou, či už na premiérach 23. a 24. februára, alebo na niektorej z repríz.

Monika Fabianová, predstaviteľka Carmen

Postava Carmen, temperamentnej Cigánky, patrí jednoznačne k mojim najobľúbenejším a charakterovo najbližším postavám v mojom repertoári. Už ako deti sme so sestrou vo folklórnom súbore spievali aj rómske piesne. Vtedy som ani netušila, že raz stvárnim zmyselnú postavu Carmen na divadelných doskách doma aj v zahraničí. V súčasnosti ju stvárňujem v Opere SND v Bratislave a som veľmi šťastná, že ju môžem interpretovať aj v mojom rodnom meste so skvelým tímom.

Pre mňa je Carmen veľkým vokálnym a emocionálnym obohatením a jej mix charakterových vlastností je pre mňa zakaždým veľká výzva. Jej život pripomína arénu, v ktorej sa pohybuje na hranici života a smrti. Carmen je výrazná postava, žena túžiaca po slobode a nezávislosti, na druhej strane zvädza mužov, aby ich získala. Je aj rebelkou, ktorá sa na javisku prejavuje svojou radosťou, eleganciou, zmyselnosťou, výbušnosťou citov, prirodzenou temperamentnosťou a zároveň šarmom a eleganciou.

Budem sa snažiť všetky tieto jej vlastnosti pretaviť do svojej postavy, aby mal divák čo najlepší zážitok z predstavenia.

Scénické návrhy pre operu *Carmen* od Lucii Šedivej

Spoza opony

DIVÁCKA CENA 2023

V závere roka boli počas predstavenia *Čardášová princezná* vyhlásené výsledky ankety DIVÁCKA CENA 2023. Diváci mali po celý rok možnosť priebežne hlasovať za najobľúbenejšiu inscenáciu, sólistu alebo sólistku Baletu, ako aj za najpopulárnejšieho sólistu a sólistku Opery. Do ankety sa zapojili stovky divákov, čomu sa nesmierne tešíme.

Ocenenými za rok 2023 sa stali:

Inscenácia roka – Giacomo Puccini: **Turandot**
Najobľúbenejšia sólistka Opery – **Katarína Procházková**
Najobľúbenejší sólista Opery – **Šimon Svitok**
Najobľúbenejšia sólistka Baletu – **Beata Gaálová**

Tradične bol ocenený aj jeden z našich najvernejších návštevníkov. Divákom roka 2023 sa stal pán **Ladislav Bodnár mladší**, ktorý je dlhoročným podporovateľom Štátnej opery a spolu so svojím otcom patria k stabilným návštevníkom nášho divadla.

Spomedzi hlasujúcich divákov sme zároveň vyžrebovali výhercu, ktorý získal darčekový poukaz na návštevu nadchádzajúcej premiéry opery *Carmen*. Šťastie sa tentokrát usmialo na pána Kristiána Zimányho.

Tento rok Štátna opera udelila výnimočne aj mimoriadnu cenu, ktorú si za dlhoročnú spoluprácu zaslúžila hudobná pedagogička **Eva Lauková**.

Všetkým oceneným srdečne gratulujeme!

Zľava: Šimon Svitok, Eva Lauková, Rudolf Hromada, Katarína Procházková, Beata Gaálová, Ladislav Bodnár

Ďakujem Štátnej opere v Banskej Bystrici za udelenie ceny Divák roka. Zároveň chcem oceniť prácu sólistov, zboru, baletného súboru, orchestra a ďalších ľudí, ktorí sa na fungovaní opery podieľajú. Do nasledujúcich sezón prajem Opere spokojných divákov a vypredané predstavenia.

Ladislav Bodnár

Chcem sa srdečne poďakovať Štátnej opere v Banskej Bystrici za výhru v súťaži. Potešili ma nielen vecné ceny, ale aj darčeková poukážka na I. premiéru opery *Carmen* pre dve osoby. Držím palce pri pripravách tohto legendárneho diela svetovej opery nielen vedeniu, ale tiež umelcom. Verím, že všetkým divákovi sa predstavenie bude nesmierne páčiť a povedomie o kultúre sa bude naďalej zvyšovať.

Kristián Zimány

Moja milá banskobystrička opera,

som úprimne potešená, prekvapená a dojatá zo získania mimoriadnej ceny za rok 2023. Zo srdca sa chcem poďakovať vedeniu Štátnej opery, ktoré ocenilo 20-ročnú aktívnu spoluprácu so mnou ako učiteľkou ZUŠ a tiež zbormajsterkou detských speváckych zborov pri ZUŠ Jána Cíckera v Banskej Bystrici. Poďakovanie patrí celému ansámbľu Štátnej opery, inšpicientkám a pani šepkárke, všetkým osvetľovačom, zvukárom, kulisárom – bez nich by sa ani opona nezodvihla. Chcem vyjadriť vďaku za empatický a srdečný prístup sólistom, baletnému súboru a orchestru na čele s dirigentmi, ktorí mojich speváčikov povzbudzujú a nešetria chválou. Posledné, ale o to vrúcnejšie poďakovanie patrí veľkým kolegom mojich malých zboristov – čiže speváckemu zboru Štátnej opery s jeho zbormajstrami a korepetítormi.

Ak som niekomu zabudla poďakovať, robím to na záver. Všetkých zamestnancov Štátnej opery, s ktorými prichádzam do styku, mám veľmi rada, ešte radšej s nimi spolupracujem a teším sa vždy, keď do mojej opery prichádzam.

Eva Lauková

Jubilanti

Vo februári oslávia svoje životné jubileum naši kolegovia:

Mária Murgašová, vrátnička
Slavomír Macák, člen zboru

Srdečne blahoželáme!

